

ALKOHOLITURG

2013 9 kuud

TURU-ÜLEVADE

AGRISEIRE

TNS EMOR

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:
Katrín Männaste, Aivar Voog, Maire Nõmmik

Tellijapoolne kontaktisik: Aleksander Vukkert

AS Emor

Tammsaare Ärikeskus
A. H. Tammsaare tee 47
11316 Tallinn

t: +372 626 8500

f: +372 626 8501

emor@emor.ee

www.emor.ee

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel.

©TNS Emor

SISUKORD

Sissejuhatus	3
Eesti joogitootjate majandusnäitajad	
Eesti joogitootjate majandusnäitajad	4
Tabel 1: Alkohoolsete jookide tootmine Eestis üheksal kuul	6
Joonis 1: Alkohoolsete jookide eksport, import ja väliskaubandusbilanss üheksal kuul	7
Tabel 2: Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul	7
Tabel 3: Alkohoolsete jookide rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul	7
Tabel 4: Alkohoolsete jookide koguseline põhieksport üheksal kuul	8
Tabel 5: Alkohoolsete jookide koguseline põhiimport üheksal kuul	8
Joonis 2: Alkohoolsete jookide tarbijahinnaindeks	9
Tabel 6: Alkoholi aktsiisimäärad Eestis	9
Joonis 3: Alkoholiaktsiisi laekumine Eestis	9
Kanged alkohoolsed joogid	
Kanged alkohoolsed joogid.....	10
Tabel 7: Kangete alkohoolsete jookide rahaline põhieksport- ja import ning ekspordi ja impordihinnad üheksal kuul.....	12
Tabel 8: Kangete alkohoolsete jookide toodang, koguseline põhieksport ja import üheksal kuul.....	12
Tabel 9: Kangete alkohoolsete jookide koguseline põhieksport ning struktuur üheksal kuul.....	12
Tabel 10: Kangete alkohoolsete jookide koguseline põhiimport ning struktuur üheksal kuul	12
Tabel 11: Kangete alkohoolsete jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul	13
Tabel 12: Kangete alkohoolsete jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	13
Joonis 4: Viina ja likööri põhieksporti struktuur riigiti 2013. aasta üheksal kuul	13
Joonis 5: Kangete alkohoolsete jookide põhiimporti struktuur riigiti 2013. aasta üheksal kuul	14
Tabel 13: Kangete alkohoolsete jookide** keskmised jaehinnad kauplustes	15
Joonis 6: Kangete alkohoolsete jookide** keskmised jaehinnad kauplustes	15
Tabel 14: Viina jaehinnad Euroopa pealinnade supermarketites.....	16
Tabel 15: Viina jaehinnad Euroopa pealinnades	16
Joonis 7: Kohaliku viina jaehinnad lähiriikide pealinnades	17
Joonis 8: Absolut Vodka jaehinnad lähiriikide pealinnades	17
Tabel 16: Kange alkoholi aktsiis Eestis	17
Etüülalkohol	
Etüülalkohol	18
Tabel 17: Etüülalkoholi rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul	19
Tabel 18: Etüülalkoholi rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul.....	19
Tabel 19: Etüülalkoholi koguseline põhieksport üheksal kuul.....	19
Tabel 20: Etüülalkoholi koguseline põhiimport üheksal kuul.....	19
Tabel 21: Etüülalkoholi koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul	20
Tabel 22: Etüülalkoholi koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul	20

Õlu

Õlu.....	21
Tabel 23: Õlle rahaline põhieksport ja import ning ekspordi ja impordihinnad üheksal kuul.....	22
Tabel 24: Õlle toodang, koguseline põhieksport ja import üheksal kuul.....	22
Tabel 25: Õlle koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul.....	22
Tabel 26: Õlle koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	22
Tabel 27: Õlle keskmised jaehinnad kauplustes.....	23
Joonis 9: Õlle keskmised jaehinnad kauplustes.....	23
Tabel 28: Õlle jaehinnad Euroopa pealinnade supermarketites.....	24
Joonis 10: Heleda õlle jaehinnad lähiriikide pealinnades.....	24
Tabel 29: Õlle aktsiis Eestis.....	24

Kääritatud joogid ja muu (lahja) alkohol

Kääritatud joogid ja muu (lahja) alkohol.....	25
Tabel 30: Muude alkoholsete jookide toodang üheksal kuul.....	26
Tabel 31: Muude alkoholsete jookide rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul.....	26
Tabel 32: Muude alkoholsete jookide rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul.....	26
Tabel 33: Muude alkoholsete jookide koguseline põhieksport üheksal kuul.....	27
Tabel 34: Muude alkoholsete jookide koguseline põhiimport üheksal kuul.....	27
Tabel 35: Kääritatud jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul.....	28
Tabel 36: Muude alkoholsete jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul.....	28
Tabel 37: Kääritatud jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	28
Tabel 38: Muude alkoholsete jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	29
Tabel 39: Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes.....	29
Joonis 11: Siidri ja marjaveini keskmised jaehinnad kauplustes.....	30
Tabel 40: Siidri ja marjaveini aktsiis Eestis.....	30

Veinid

Veinid.....	31
Tabel 41: Viinamarjaveini ja vermuti rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul.....	32
Tabel 42: Viinamarjaveini ja vermuti rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul.....	32
Tabel 43: Viinamarjaveini ja vermuti koguseline põhieksport üheksal kuul.....	32
Tabel 44: Viinamarjaveini ja vermuti koguseline põhiimport üheksal kuul.....	32
Tabel 45: Viinamarjaveini koguseline re-eksport riigiti üheksal kuul.....	33
Tabel 46: Vermuti koguseline re-eksport riigiti üheksal kuul.....	33
Tabel 47: Viinamarjaveini koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	34
Tabel 48: Vermuti koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul.....	34

Sissejuhatus

Käesolevas aruandes antakse ülevaade Eesti alkoholisektorist ja selle arengutest 2013. aasta 9 kuul.

Aruandes käsitletakse alkoholi tootmise ning väliskaubandusega seonduvaid arenguid alkoholitüüpide lõikes, samuti muutusi alkoholsete jookide hinnatasemetes. Puudutatakse ka alkoholiaktsiisi määrasid ning laekumist.

Töös on kasutatud Statistikaameti, Rahandusministeeriumi, Maksu- ja Tolliameti andmeid. Alkoholsete jookide jaehinnad Eestis ning Euroopa pealinnades pärinevad TNS Emori hinnavaatlustest.

The logo consists of a solid magenta square with the letters 'TNS' in white, bold, sans-serif font centered within it.

TNS

Eesti joogitootjate majandusnäitajad

Alkohoolsete jookide tootmine

Lahjade alkohoolsete jookide tootmismahud 2013. a 9 kuul võrreldes aasta varasemaga kasvasid. Suurima ning stabiilseima tootmismahuga kategooria, s.o õlle, puhul oli kasvutempo tagasihoidlik ning jäi aasta varasemale alla; puuvilja- ja marjaveini ning muude lahjade alkohoolsete jookide puhul kasvas tootmine märgatavalt (vastavalt kolmandiku ning viiendiku võrra).

Õlle tootmine on viimastel aastatel näidanud kasvu. 2013. aasta 9 kuul ulatus õlle tootmiskaht enam kui 116 mln liitrit, mis on aastatagusega võrreldes ligikaudu 1% võrra enam.

Puuvilja- ja marjaveinide tootmine on viimastel aastatel liikunud samuti üsna kiiresti tõusujoones. 2013. aasta 9 kuu tootmiskaht oli aastatagusest kolmandiku võrra suurem, küündides 8,5 mln liitrit.

Muu lahja alkoholi (sh kääritatud joogid) tootmine tõusis 2012. aastal vahepealse madalseisu järel viimaste aastate kõrgeimale tasemele. Käesoleva aasta 9 kuu andmete põhjal saab aasta varasemaga võrreldes täheldada kiire kasvu jätkumist, toodetud kogus on suurenenud pisut enam kui viiendiku võrra (20,4%). Muu lahja alkoholi tootmiskaht ulatus 2013. aasta 9 kuul enam kui 18,5 mln liitrit.

Kange alkoholi (viin ja segatud piiritusjoogid) tootmismahud on viimastel aastatel, s.o pärast nn masuaegset langust, taas kasvanud. 9 kuu vaates saab küll sarnaselt 2012. aastale täheldada langustrendi. Kangeid alkohoolseid jooke toodeti 2013. aasta 9 kuuga 10,8 mln liitrit (aasta varem 11,9 mln l).

Etüülalkoholi tootmiskahte avaldab Statistikaamet vaid aasta lõikes (tabel 1).

Alkohoolsete jookide väliskaubandus

Alkohoolsete jookide väliskaubanduskäive jäi 2013. aasta 9 kuu võrdluses ligilähedaseks aasta varasemale, seega on viimaste aastate kiire käibekasv pidurdunud. Kuigi käibemuutused olid eelneva uuringuperioodiga võrreldes üsna minimaalsed, liikus ekspordikäive languse ning impordikäive kasvu suunas, mistõttu väliskaubanduse negatiivne saldo taas veidi suurenes – 1 mln euro võrra, s.o 50,4 mln eurolt 51,4 mln eurole (joonis 1).

2013. aasta 9 kuul eksporditi alkohoolseid jooke Statistikaameti andmetel 140,6 mln euro eest, mis on aastatagusest ca 0,4% vähem. Suurima osa rahalisest ekspordikäibest moodustasid kanged alkohoolsed joogid, mille osakaal alkohoolsete jookide kogukäibes kasvas veelgi, moodustades 63%. Ekspordikäibe suuruselt teisel kohal oleva õlle tooterühma osakaal püsib endiselt ca 18% kandis. Kääritatud jookide ekspordikäive jätkas hinna tõusust tingituna kasvu, suurenedes umbes viiendiku võrra. Muude lahjade alkohoolsete jookide ekspordikäive umbes samal määral aga langes ning käibe langus tulenes peamiselt otseselt vähenenud ekspordikogustest (tabel 2).

Kui välja arvata Eesti alkoholiturul marginaalset rolli mängiv vermut, on kõigi vaadeldavate alkoholisortide koguseline eksport möödunudaastase uuringuperioodiga võrreldes kahanenud. Protsentuaalselt väikseim oli koguse langus kääritatud jookide puhul (langus 1%), teiste peamiste ekspordikategooriate (õlu, viinamarjavein, muu (lahja) alkohol, kange alkohol) jäi ekspordikoguste langus vahemikku 7–17%. Suurimad väljaveokogused on endiselt õllel, järgneb kääritatud jookide eksport.

Etüülalkoholi eksport langeb jätkuvalt, odavamaks ekspordihinna tõttu oli käibelangus kogulisest veelgi drastilisem (tabel 4).

Alkoholsete jookide impordikäive ulatus 2013. aasta 9 kuul ligi 192 mln euron. Kange alkoholi osakaal kogu rahalises impordikäibes oli väikesest käibe langusest hoolimata suurim, kanged alkohoolsed joogid moodustasid perioodi impordikäibest enam kui poole (51%). Viinamarjaveinide import andis veidi vähem kui veerandi alkoholsete jookide impordikäibest (tabel 3).

Vaatamata teatavale langusele sisseveomahtudes, imporditi Eestisse 2013. aasta 9 kuu jooksul koguseliselt enim õlut, möödunud aasta sama perioodiga võrreldes oli impordimaht 7,2% võrra väiksem. Teistest olulisematest impordiartiklitest jätkus kasv nii lahja alkoholi kui ka viinamarjaveini sisseveomahtudes. Kääritatud jookide import püsis läinudaastasel tasemel.

Kange alkoholi sissevedu on mitmeaastase kasvuperioodi järel üsna märgatavalt (ca veerandi võrra) langenud. Etüülalkoholi toodi Eestisse kolmandiku võrra enam kui aasta eest (tabel 5).

Tarbijahinnaindeks ja alkoholiaktsiis

Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2013. a III kvartalis aastatagusega võrreldes 4,5%; käesoleva aasta II kvartaliga võrreldes alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks ei muutunud. Üldiste tarbijahindade ning ka toidu- ja mittealkohoolsete jookide hindadega võrreldes on alkoholi hinnad kasvanud aasta varasemaga võrreldes mõnevõrra kiiremini (joonis 2, tabel 6).

Üldine tarbijahinnaindeks kasvas III kvartalis aastatagusega võrreldes 2,8%.

Rahandusministeeriumi andmetel laekus 2013. aasta esimese 9 kuuga alkoholiaktsiisist tulu 155,3 mln eurot. Võrreldes 2012. aasta sama perioodiga on seda 9,2 miljoni euro ehk 6,2% võrra enam. Alkoholi aktsiisimäärad tõusid alates 01.01.2013, mis seletab ka tavapärasest suuremat aktsiisilaekumist jaanuarikuus ning laekumise järsku langust veebruaris-märtsis. Teises kvartalis liikus aktsiisilaekumine tavapäraselt tõusujoones ning kolmandas kvartalis kergelt langevas trendis.

Eelarves planeeritust on alkoholiaktsiisi 9 kuuga laekunud 74,3% ning seda on viimaste aastatega võrreldes protsentuaalselt vaadelduna pisut vähem (2012. a oli 9 kuuga laekunud 75,9% eelarves planeeritud alkoholiaktsiisist, aasta varem 79%) (joonis 3).

	aasta				9 kuud**				kahe viimase perioodi muutus (p/a)	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln l	± %
Rektifitseeritud etanool*	0,01	1,33	0,45	...						
Viin ja teised piiritusjoogid (kange alkohol)	15,07	16,92	18,2	...	10,03	12,32	11,90	10,81	-1,09	-9,2
Õlu	129,29	135,88	146	...	106,49	108,69	115,44	116,41	0,97	0,8
Puuvilja- ja marjavein	6,47	7,33	9,63	...	5,15	5,43	6,39	8,5	2,11	33,0
Lahjad alkoholijoogid	17,76	16,63	20,8	...	12,63	11,95	15,36	18,5	3,14	20,4

Allikas: SA

* SA avaldab ainult aastaandmeid

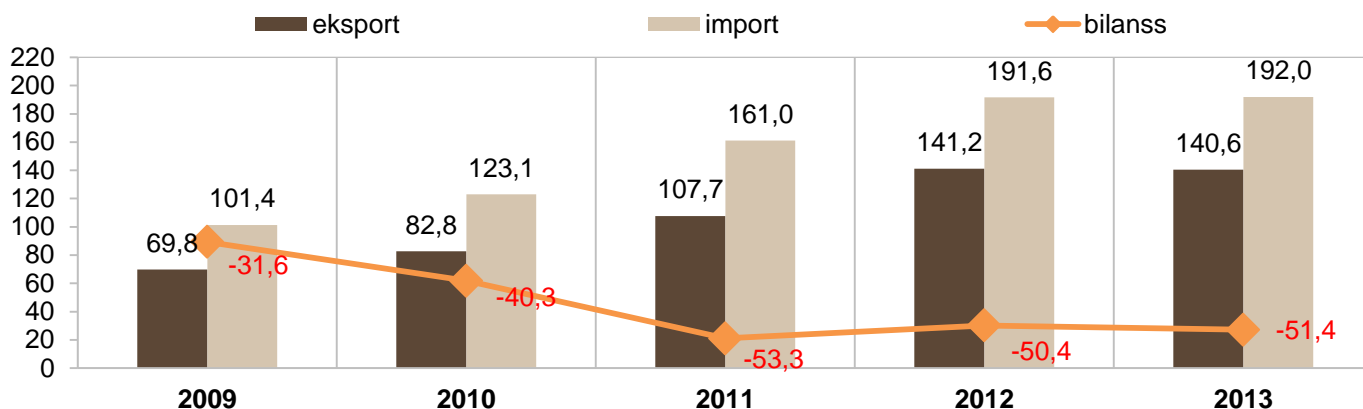
**kiirstatistika

lahja alkoholne jook - jook etanoolisisaldusega kuni 22 (kaasa arvatud) mahuprotsenti

kange alkoholne jook - alkoholne jook etanoolisisaldusega üle 22 mahuprotsendi

Alkoholsete jookide eksport, import ja väliskaubandusbilanss üheksal kuul
mln €

Joonis 1

Allikas: SA

Alkoholsete jookide rahaline põieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 2

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
KOKKU	82,78	107,73	141,23	140,60					-0,6	-0,4
õlu	17,26	19,26	26,05	24,84	0,45	0,48	0,57	0,59	-1,2	-4,6
viinamarjavein	10,13	9,97	10,09	9,53	3,03	3,11	3,07	3,33	-0,6	-5,5
vermut	0,16	0,15	0,08	0,09	1,08	1,31	2,08	2,28	0,0	20,7
kääritatud joogid	3,57	4,97	7,94	9,62	0,55	0,57	0,68	0,83	1,7	21,1
etüülalkohol kangusega üle 80%	0,03	0,37	0,31	0,05	1,91	0,91	1,36	0,65	-0,3	-82,8
kanged alkohoolsed joogid (kuni 80%)	48,06	67,97	87,75	89,22	15,24	16,12	17,07	20,32	1,5	1,7
muud alkohoolsed joogid*	3,57	5,02	9,02	7,25	0,91	1,01	1,10	1,07	-1,8	-19,6

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890

Alkoholsete jookide rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 3

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
KOKKU	123,13	161,04	191,63	191,96					0,3	0,2
õlu	12,49	16,63	19,62	18,33	0,39	0,53	0,59	0,59	-1,3	-6,6
viinamarjavein	32,81	36,36	39,45	43,43	2,29	2,35	2,46	2,47	4,0	10,1
vermut	0,87	0,97	0,80	1,00	1,84	1,87	1,78	2,06	0,2	24,4
kääritatud joogid	7,41	11,49	12,18	13,07	0,73	0,72	0,77	0,83	0,9	7,3
etüülalkohol kangusega üle 80%	1,40	1,45	1,62	1,92	0,68	0,84	0,87	0,78	0,3	18,7
kanged alkohoolsed joogid (kuni 80%)	60,02	82,01	102,17	97,56	10,87	10,82	12,66	16,21	-4,6	-4,5
muud alkohoolsed joogid*	8,13	12,13	15,79	16,64	0,68	0,66	0,82	0,76	0,8	5,4

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 4

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	± tuh l	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
õlu	37983	39850	45584	42242	-3341,9	-7,3
viinamarjavein	3347	3203	3291	2862	-429,1	-13,0
vermut	147	117	38	41	3,8	10,1
kääritatud joogid	6504	8687	11697	11578	-118,7	-1,0
etüülalkohol kangusega üle 80%	15	402	228	82	-145,9	-64,1
kanged alkohoolsed joogid (kuni 80%)	3154	4218	5140	4390	-750,4	-14,6
muud alkohoolsed joogid*	3940	4981	8182	6800	-1382,6	-16,9

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890; ümberavutused on teostatud 5% alkoholile

Alkoholsete jookide koguseline põhiimport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 5

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	± tuh l	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
õlu	31780	31438	33188	30814	-2374,2	-7,2
viinamarjavein	14345	15457	16017	17617	1600,1	10,0
vermut	475	521	452	486	34,3	7,6
kääritatud joogid	10206	16064	15801	15733	-68,4	-0,4
etüülalkohol kangusega üle 80%	2050	1728	1861	2477	616,2	33,1
kanged alkohoolsed joogid (kuni 80%)	5523	7579	8068	6018	-2050,2	-25,4
muud alkohoolsed joogid*	11925	18411	19183	21918	2735,2	14,3

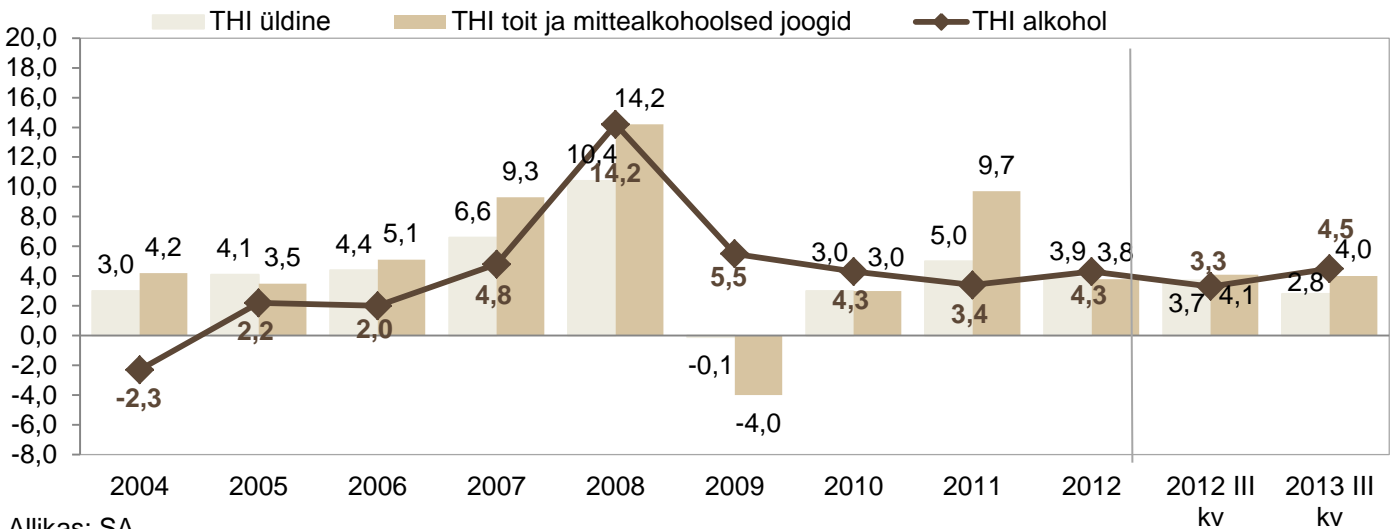
Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890; ümberavutused on teostatud 5% alkoholile

Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks

Joonis 2

% võrreldes aastatagusega

Allikas: SA

Alkoholi aktsiisimäärad Eestis

Tabel 6

Alkohol	Ühik	Määrad eurodes 2011	Määrad eurodes alates 01.02. 2012	Määrad eurodes alates 01.01. 2013	EL alammäärad (eurodes)
Vein ja kääritatud jook ≤ 6%	100 liitrit	31,70	33,30	34,97	0,00
Vein ja kääritatud jook > 6%	100 liitrit	73,11	76,80	80,64	0,00
Õlu	etanolli 1 mahuprotsendi kohta 100 liitris	5,43*	5,70*	6,00*	1,87
Vahetoode	100 liitrit	156,20	164,00	172,20	45,00
Muu alkohol	100 liitri absoluut-	1418,00	1490,00	1565,00	550,00

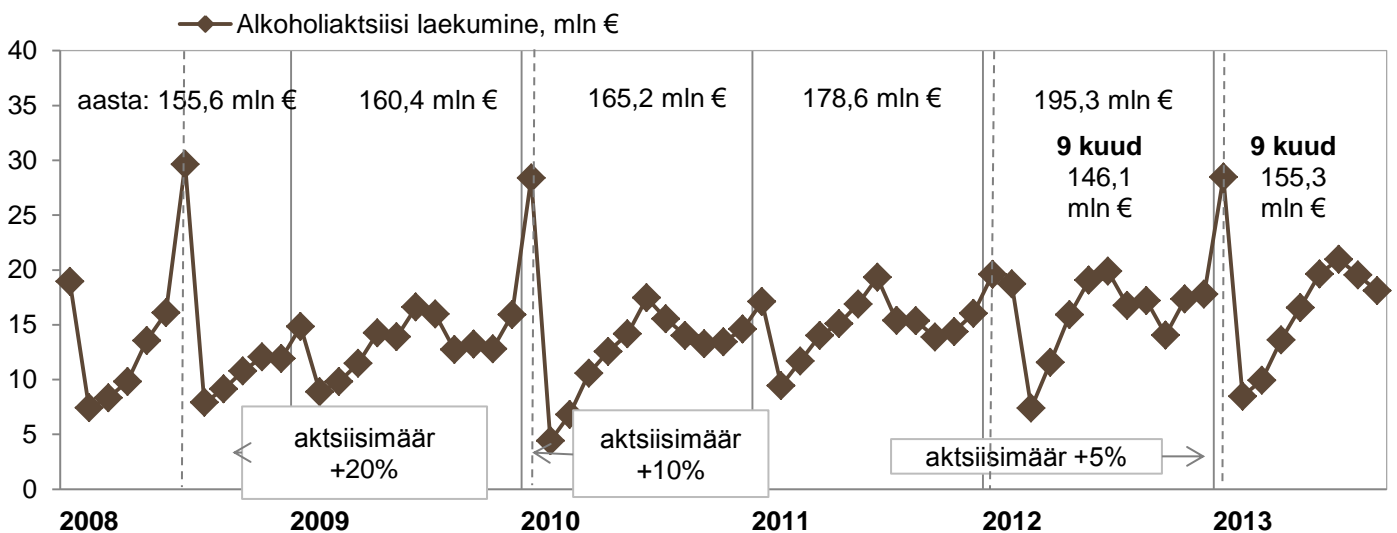
Allikas: Rahandusministeerium

* Õlle aktsiisimäär on 50% standardmäärast tootismahu korral kuni 300 000 liitrit aastas

Alkoholiaktsiisi laekumine Eestis

Joonis 3

mln €

Allikas: Rahandusministeerium

The logo for TNS, consisting of a solid pink square with the letters 'TNS' in white, bold, sans-serif font centered within it.

TNS

Kanged alkohoolsed joogid

Kanged alkohoolsed joogid

Tootmine

Kange alkoholi toodang oli Statistikaameti kiirstatistika andmeil 2013. aasta 9 kuul 4,32 miljonit liitrit (ümberarvutatuna 100% alkoholis). Seda on aastatagusega võrreldes mõnevõrra vähem (langus 9,2%) (tabel 8).

Väliskaubandus

Kange alkoholi väliskaubanduse mahud jäid 2013. aasta 9 kuul tagasihoidlikumaks kui aasta eest. Kanget alkoholi veeti 2013. a esimese 9 kuu jooksul välja 4,39 miljonit liitrit (absoluutalkoholis), seda on ligi 15% vähem kui 2012. a samal perioodil. Imporditud kange alkoholi kogused on aasta varasemaga võrreldes langenud veelgi suuremal määral, enam kui veerandi (25,4%) võrra. Kangeid alkohoolseid jooke veeti 2013. a 9 kuu jooksul sisse 6,02 miljonit liitrit (absoluutalkoholis) (tabel 8).

Nii ekspordi kui ka impordi hinnad on aastatagusest märgatavalt kõrgemal tasemel, eriti järsk oli impordi hinnatõus. Sellest tingituna eksport rahalises väärtuses pisut kasvas ning ka import ei jäänud 2012. aastale palju alla (langus 4,5%) (tabel 7).

Kange alkoholi peamiste eksporditüüpide – viski, viina ning likööri – ekspordikogused langesid, kasvasid koguekspordis vähem olulist rolli mängiva rummi ning konjaki-brändi ekspordimahud. Suurima osakaaluga on kange alkoholi väljaveos endiselt viski (54%) ja viin (18%), kuigi varasemate aastatega võrreldes on viina osakaal väiksem. Kangete alkohoolsete jookide impordikogused samuti langesid, ainsaks erandiks oli konjak-brändi, mille sissevedu kasvas 14,4%. Kõige enam mõjutas kange alkoholi sisseveo langust viina impordi 43% vähenemine, eeskätt vähenes USA-st sisse veetava tooraineks kasutatava kange viina import. Viimastel aastatel kangete alkohoolsete jookide impordis suurimat osakaalu omanud viina osatähtsus on seetõttu langenud alla kolmandiku ning peamiseks imporditüübiks on tõusnud viski (43% koguiimpordist) (tabel 9, tabel 10).

Peamiseks ekspordipartneriks kange alkoholi väljaveol on Venemaa. Võrreldes kogu ekspordi langusega vähenes eksport Venemaale aeglasemalt, mis kasvatas Venemaa osakaalu koguekspordis veelgi (2013. a 9 kuul oli see 61%). Olulisemat rolli mängis ka eksport Lätti ja Soome (vastavalt 14% ja 10%), kuigi ka siin väljaveokogused aasta varasemaga võrreldes langesid (tabel 11).

Suurem osa Eestisse imporditavast kangest alkoholist pärineb Suurbritanniast ja USA-st (koguseliselt vastavalt 43% ja 19%). USA osakaalu vähenemise taga on juba mainitud kange viina impordikoguste oluline langus. Impordi kasvu 2013. a 9 kuul ongi mõjutanud sisseveo kasv Suurbritanniast (tabel 12).

Viina ekspordimahuks oli 2013. a 9 kuul 798 tuhat liitrit (aastatagusest enam kui kolmandiku võrra vähem). Umbes pool sellest eksporditi Lätti, viiendik Soome ja veidi enam kui kuuendik Leetu. Likööri veeti samuti enim naaberriikidesse, Soome ning Venemaale. Kahe nimetatud ekspordipartneri vahel jagunes enam kui kaks kolmandikku Eestist välja veetavast liköörast (joonis 4).

Olulisi muutusi ei ole ka peamiste kangete alkohoolsete jookide põhiliste impordipartnerite osas. Viski peamiseks impordipartneriks on Suurbritannia (üheksa liitrit kümnest tuuakse Eestisse sealt); viina sissevedu Eestisse toimus langusest hoolimata suuremas osas USA-st, konjakit-brändit on valdavalt (s.o 70% ulatuses) imporditud Prantsusmaalt (joonis 5).

Hinnad

Võrreldes kange alkoholi novembrikuiseid hindu aastatagusega on hinnatase kasvanud. Järsem on hinnatõus olnud kreemlikööride ja džinni puhul; suhteliselt kõige vähem on tõusnud madalama hinnaklassi viina hind. Augustikuuga võrreldes ei ole trend hinnatasemetes nii ühene, alkoholsete jookide hinnad on kvartalitagusega võrreldes liikunud erisuunaliselt (tabel 13, joonis 6).

TNS Emori vaatlus viina jaehindadest Euroopa pealinnades näitab, et detsembris oli 0,7 l Absolut viin Tallinnaga võrreldes (siinse soodushinna tõttu) soodsam vaid Varssavis. Samas on ka Varssavi hinnatase viimaste vaatluste kohaselt tasapisi tõusnud. Berliinis oli Absolut viina hind aasta lõpus Tallinnaga võrdne. Kõrgeim oli 0,7 l Absolut viina hinnatase traditsiooniliselt Põhjamaade pealinnades (eeskätt Stockholmis ja Helsingis, kuid ka Kopenhaagenis) ning Londonis (tabel 14, joonis 8).

Kohalik pooleliitrine viin oli 2013. a detsembris Tallinnaga võrreldes soodsama hinnaga müügil nii teiste Balti riikide pealinnades kui ka Varssavis, Prahast ja Amsterdamis. Kõrgeima hinnatasemega eristuvad taas Helsingi ja Stockholm (tabel 14, joonis 7).

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport- ja import ning ekspordi ja impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 7

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
eksport	48,06	67,97	87,75	89,22	15,24	16,12	17,07	20,32	1,5	1,7
import	60,02	82,01	102,17	97,56	10,87	10,82	12,66	16,21	-4,6	-4,5

Allikas: SA

Kangete alkoholsete jookide toodang, koguseline põhieksport ja import üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina

Tabel 8

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
toodang*	4012	4928	4760	4324	-436,0	-9,2
eksport	3154	4218	5140	4390	-750,4	-14,6
import	5523	7579	8068	6018	-2050,2	-25,4

Allikas: SA, TNS Emori ümberarvutused

* hinnanguline absoluutalkoholis, ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 40%;

Statistikaamet esitas andmed 10 000 l täpsusega

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ning struktuur üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

Tabel 9

	Kogus, tuh liitrit				Jookide osakaal				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
KOKKU	3154	4218	5140	4390	100	100	100	100	-750,4	-14,6
s.h. konjak-brändi	138	132	168	259	4	3	3	6	91,5	54,6
viski	1475	2377	2656	2387	47	56	52	54	-268,7	-10,1
rumm	129	257	291	350	4	6	6	8	59,2	20,3
džinn	123	97	110	82	4	2	2	2	-27,8	-25,3
viin	883	965	1241	798	28	23	24	18	-442,2	-35,6
liköör	405	391	675	513	13	9	13	12	-162,5	-24,1

Allikas: SA

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhiimport ning struktuur üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

Tabel 10

	Kogus, tuh liitrit				Jookide osakaal koguimportis,				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
KOKKU	5523	7579	8068	6018	100	100	100	100	-2050,2	-25,4
s.h. konjak-brändi	434	491	553	633	8	6	7	11	79,8	14,4
viski	1844	2538	3132	2577	33	33	39	43	-555,6	-17,7
rumm	279	370	431	347	5	5	5	6	-84,7	-19,6
džinn	134	168	160	136	2	2	2	2	-24,3	-15,2
viin	2502	3621	3389	1929	45	48	42	32	-1460,4	-43,1
liköör	331	391	402	397	6	5	5	7	-5,1	-1,3

Allikas: SA

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

Tabel 11

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	5140	4390	-750	-14,6	100	100	
Venemaa	2909	2686	-223	-7,7	57	61	4,6
Läti	882	610	-271	-30,8	17	14	-3,3
Soome	488	436	-52	-10,6	9	10	0,4
Leedu	326	249	-77	-23,7	6	6	-0,7
Kasahstan	145	161	17	11,4	3	4	0,9
Rootsi	88	83	-5	-6,2	2	2	0,2
Ukraina	102	53	-49	-47,9	2	1	-0,8
Teised	200	112	-89	-44,2	4	3	-1,4

Allikas: SA

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

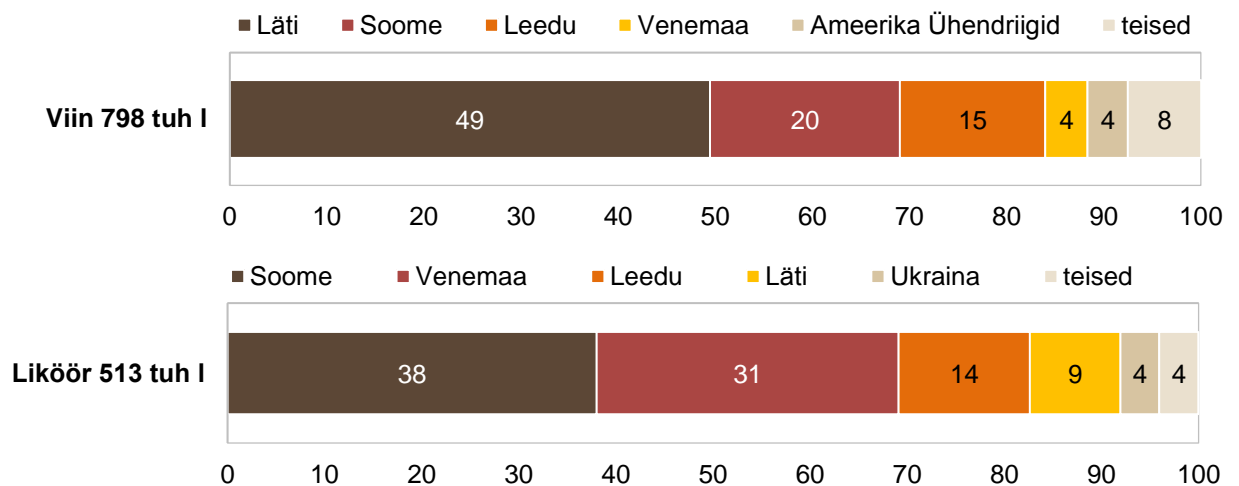
Tabel 12

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	8068	6018	-2050	-25,4	100	100	
Suurbritannia	3156	2584	-572	-18,1	39	43	4
USA	2749	1151	-1597	-58,1	34	19	-15
Prantsusmaa	467	473	6	1,3	6	8	2
Soome	232	247	15	6,5	3	4	1
Ukraina	201	225	24	12,1	2	4	1
Iirimaa	195	174	-21	-10,9	2	3	0
Leedu	53	158	105	197,6	1	3	2
Valgevene	135	158	23	16,9	2	3	1
Holland	153	128	-25	-16,5	2	2	0
Teised	729	729	0	0,0	9	12	3

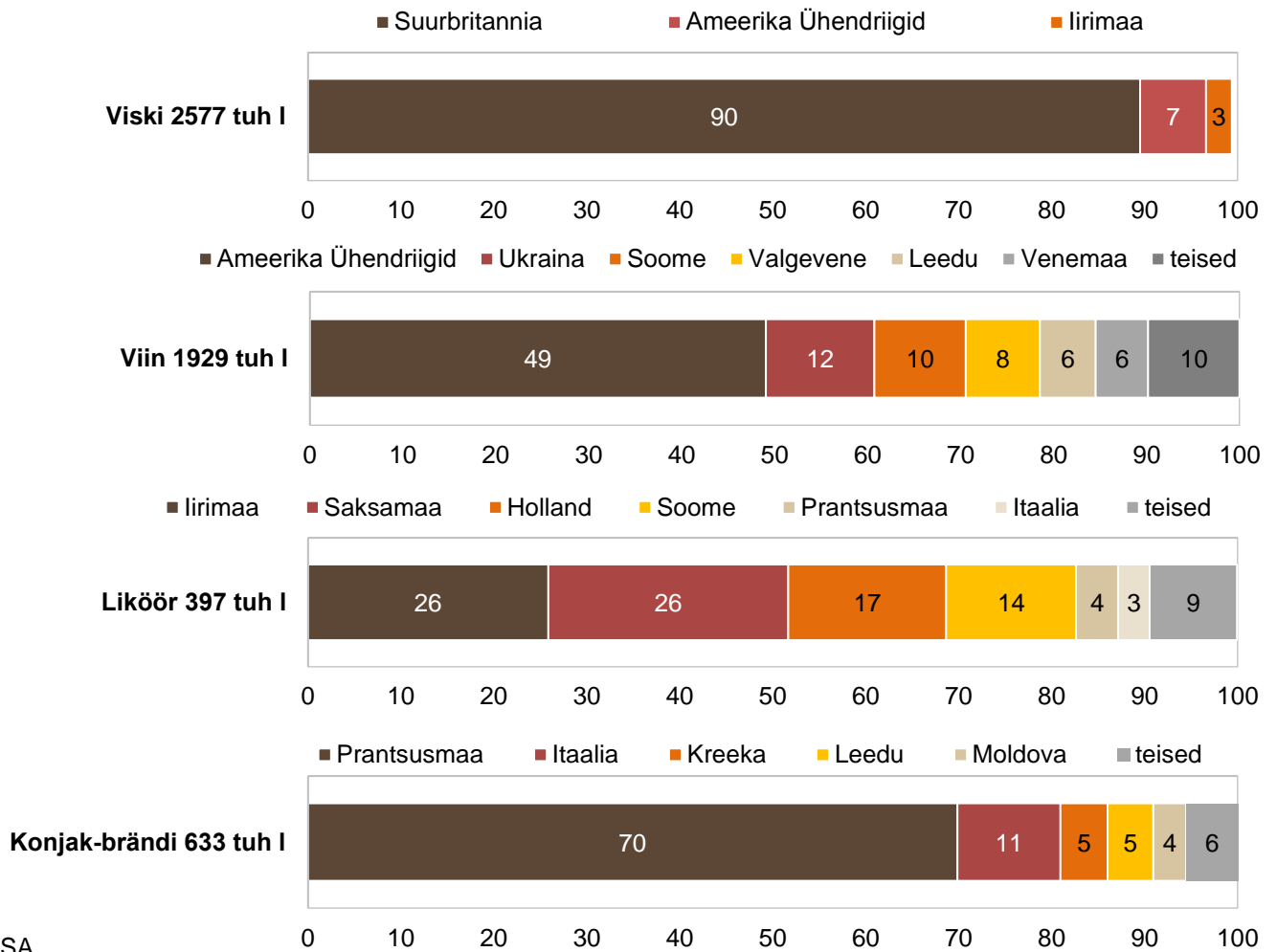
Allikas: SA

Viina ja likööri põhieksporti struktuur riigiti 2013. aasta üheksal kuul
% ekspordikogusest, 100%-lise alkoholina

Joonis 4

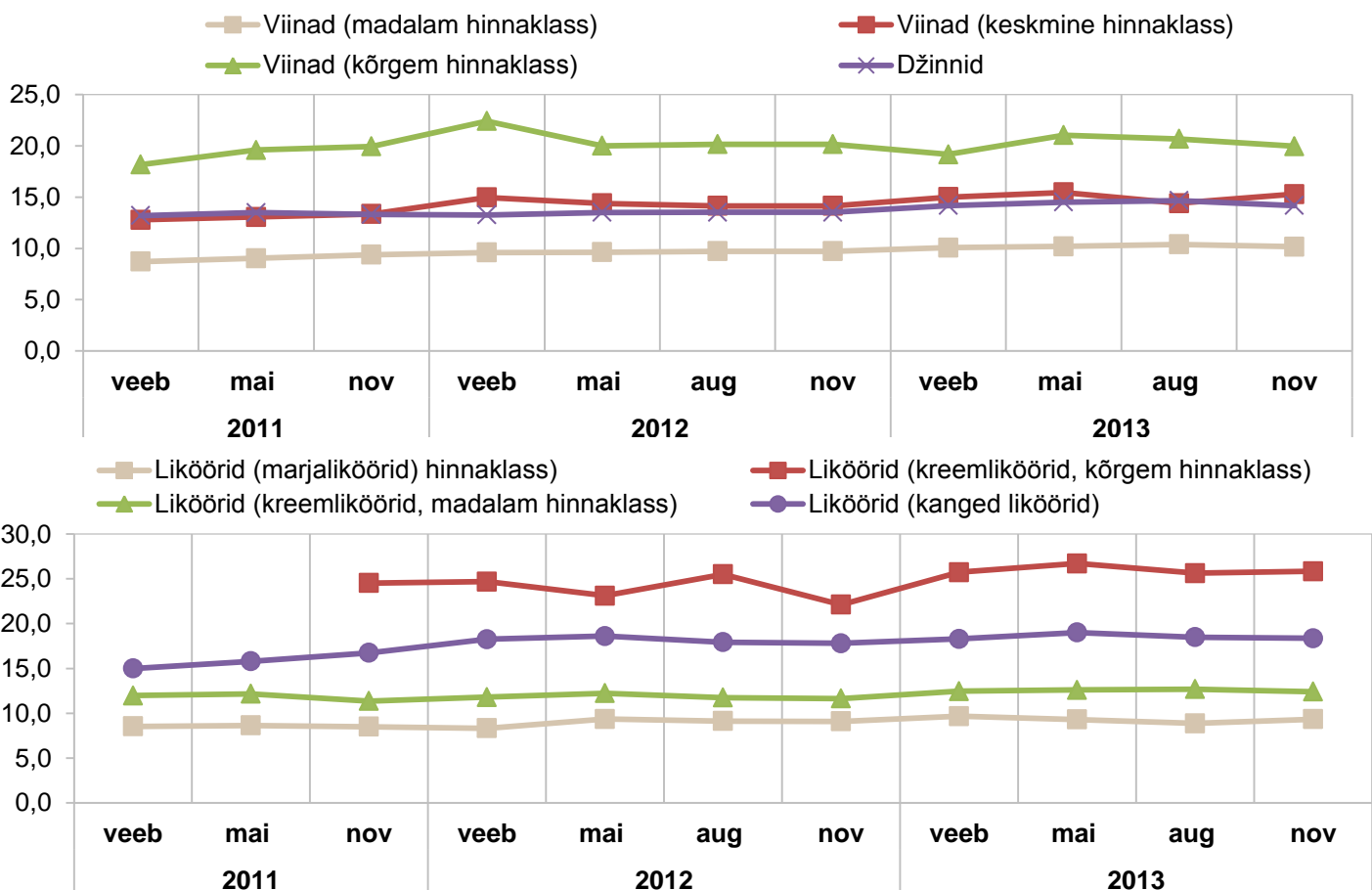
Allikas: SA

Allikas: SA

	nov. 2012	veeb. 2013	mai 2013	august 2013	nov. 2013	Muutus	Muutus
						± %	± %
						nov. 2013 / nov. 2012	nov. 2013 / aug. 2013
Viin 40%, madalam hinnaklass	9,95	10,07	10,20	10,39	10,17	2,2%	-2,1%
Viin 40%, keskmine hinnaklass	14,43	15,00	15,46	14,40	15,29	5,9%	6,2%
Viin 40%, kõrgem hinnaklass	19,43	19,16	21,04	20,67	19,95	2,7%	-3,5%
Marjaliköör 21%	9,09	9,68	9,30	8,87	9,33	2,7%	5,2%
Kange liköör 40-45%	17,80	18,30	19,02	18,48	18,36	3,1%	-0,7%
Kreemliköör 16-17%, madalam hinnaklass	11,64	12,47	12,61	12,69	12,40	6,5%	-2,3%
Kreemliköör, 16-17%, kõrgem hinnaklass	22,11	25,73	26,71	25,63	25,84	16,8%	0,8%
Dzhinn 38-40%	13,06	14,18	14,51	14,67	14,17	8,5%	-3,4%

Allikas: TNS Emor

Allikas: TNS Emor, EKI

**Hinnavaatluses on kaardistatud järgmised tooted:

Viin 40%, madalam hinnaklass	Liviko Laua Viin, Rahva Viin, Valge Viin, Altia Eesti Standard Vodka
Viin 40%, keskmine hinnaklass	Liviko Viru Valge, Altia Saaremaa Vodka
Viin 40%, kõrgem hinnaklass	Liviko Viru Valge Special, Absolut Vodka, Nemiroff, Russki Razmer
Marjaliköör 21%	Liviko Liköör Metsmaasika, Liviko Liköör Kirsi
Kange liköör 40-45%	Liviko Vana Tallinn (40%, 45%) alk., Altia Pirita Ürdiliköör, Jägermeister
Kreemliköör 16-17%, mad. hinnaklass	Liviko Vana Tallinna kreemliköör, Remedial Kiu Torn kooreliköör
Kreemliköör, 16-17%, kõrg. hinnaklass	Bailey's
Dzhinn 38-40%	Remedia Saare Gin, Liviko Liviko Gin

Viina jaehinnad Euroopa pealinnade supermarketites

Tabel 14

€

	Absolut vodka 40%, 0,7 l					Muutus ± %	
	dets. 2012	märts 2013	juuni 2013	sept. 2013	dets. 2013	dets. 2013 / dets. 2012	dets. 2013 / sept. 2013
Tallinn	13,90	12,99	18,49	18,49	13,99	0,6%	-24,3%
Riia	17,08	16,94	12,81	17,78	17,77	4,0%	-0,1%
Vilnius	13,90	13,90	11,58	14,48	14,48	4,2%	0,0%
Helsinki	21,80	21,80	21,80	21,80	21,80	0,0%	0,0%
Stockholm	27,30	28,67	27,87	27,49	26,45	-3,1%	-3,8%
Varssavi	9,54	9,37	9,15	10,25	10,53	10,5%	2,8%
Praha	14,63	15,15	15,15	15,10	14,49	-0,9%	-4,0%
Amsterdam	16,31	16,31	16,31	17,49	14,99	-8,1%	-14,3%
Berliin	13,49	13,49	13,99	13,99	13,99	3,7%	0,0%
Kopenhaagen	18,62	18,64	16,08	18,63	18,62	0,0%	-0,1%
London	18,45	16,94	22,76	23,84	23,70	28,4%	-0,6%

Allikas: TNS Emor
Soodushind

Viina jaehinnad Euroopa pealinnades

Tabel 15

€

	Kohalik viin 40%, 0,5 l					Muutus ± %	
	dets. 2012	märts 2013	juuni 2013	sept. 2013	dets. 2013	dets. 2013 / dets. 2012	dets. 2013 / sept. 2013
Tallinn	6,99	7,59	7,19	7,19	7,19	2,9%	0,0%
Riia	5,90	5,86	6,91	5,85	6,10	3,4%	4,3%
Vilnius	4,92	5,06	5,07	5,07	5,07	2,9%	0,0%
Helsinki	15,57	15,93	15,93	15,93	16,99	9,1%	6,7%
Stockholm	16,89	17,73	17,24	17,01	16,36	-3,1%	-3,8%
Varssavi	5,66	5,53	5,63	5,60	5,63	-0,6%	0,4%
Praha	6,15	6,04	4,63	4,62	4,32	-29,7%	-6,4%
Amsterdam	9,37	7,39	7,39	5,81	6,85	-26,9%	17,9%
Berliin	6,99	4,99	-	7,49	7,79	11,4%	4,0%
Kopenhaagen	12,44	12,45	9,57	9,57	12,44	0,0%	29,9%
London	13,16	16,36	16,57	13,63	13,54	2,9%	-0,6%

Allikas: TNS Emor
Umberarvutused erinevatelt pakendi suurustelt

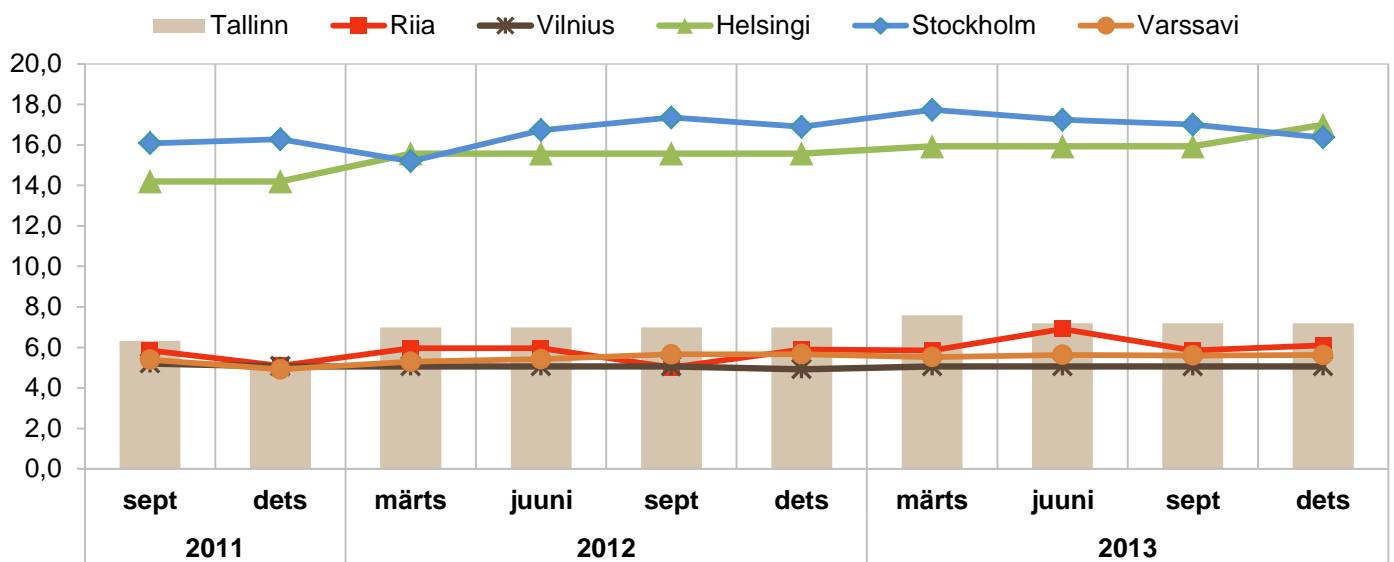
Soodushind

Berliin, Praha: viin 37,5%

Kohaliku viina jaehinnad lähiriikide pealinnades
(0,5 l, €)

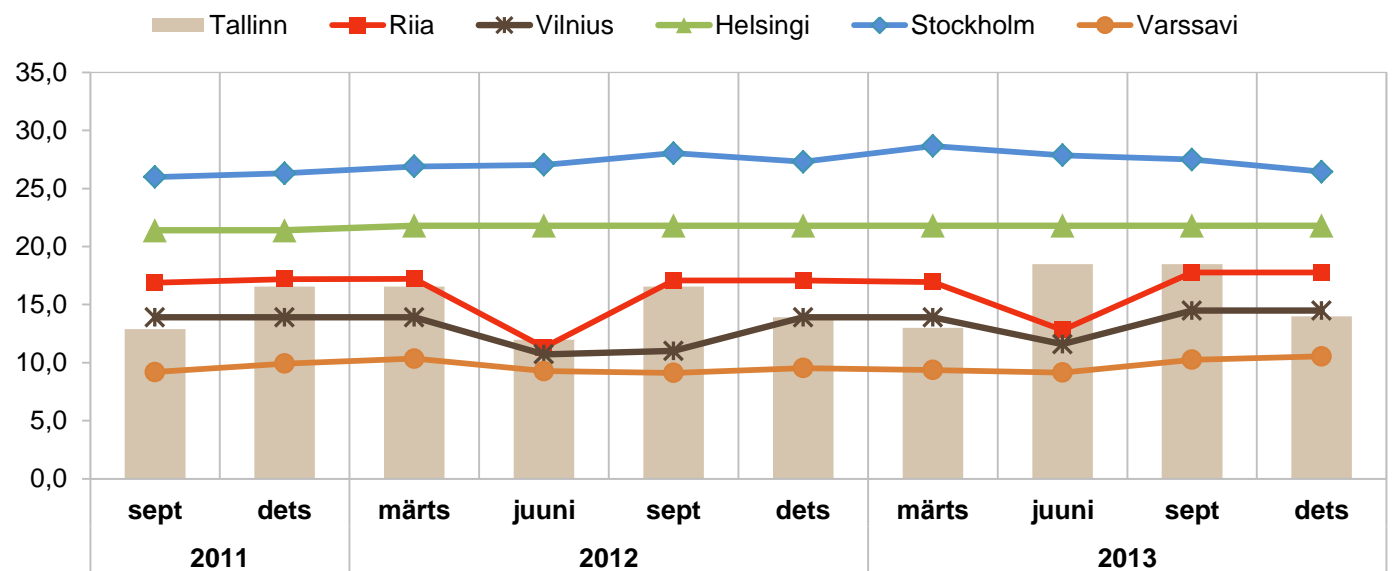
Joonis 7

Allikas: TNS Emor

Absolut Vodka jaehinnad lähiriikide pealinnades
(0,7 l, €)

Joonis 8

Allikas: TNS Emor

Kange alkoholi aktsiis Eestis
€

Tabel 16

Alkohol	alates 02.2012		alates 01.2013	
	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga
Viin 40%, 0,5 l pudel	2,98	3,58	3,13	3,76
Liköör 21%, 0,5 l pudel	1,56	1,88	1,64	1,97

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, TNS Emori arvutused

TNS

Etüülalkohol

Etüülalkohol

Etüülalkoholi peamiseks tootjaks on Rakvere piiritusetehas suunaga mahepiirituse tootmisele, kuid etüülalkoholi osas on tootmismahud viimastel andmetel liikunud pigem langevas trendis.

Väliskaubandus

Etüülalkoholi ekspordimahud on samuti viimasel ajal langenud. 9 kuu koguseline eksport oli 82 tuhat liitrit, mis on peaaegu 3 korda vähem kui läinud aasta samal perioodil. Praktiliselt kogu väljavedu on toimunud Soome suunal, eksport Lätti on praktiliselt peatunud. Hüppeliselt langes ka ekspordihind, mistõttu ekspordikäibe langus oli koguselisest langusest veelgi drastilisem (tabelid 17, 19, 21).

Etüülalkoholi import seevastu kasvas 2013. aasta 9 kuul aastataguse sama perioodiga võrreldes kolmandiku võrra. Eestisse toodi 2,48 miljonit liitrit etüülalkoholi, oluliselt kasvas sissevedu Lätist ning Läti tõusis ka peamiseks impordipartneriks (52% kogu sisse toodud kogusest). Teiseks peamiseks partneriks etüülalkoholi sisseveol oli Soome, kust toodi 32% kogusest. Impordi käibekasv jäi veidi langenud impordihinna tõttu koguselisest kasvust tagasihoidlikumaks (kasv ligi 19%) (tabelid 18, 20, 22).

Etüülalkoholi rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 17

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
etüülalkohol kangusega üle 80%	0,03	0,37	0,31	0,05	1,91	0,91	1,36	0,65	-0,3	-82,8

Allikas: SA

Etüülalkoholi rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 18

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
etüülalkohol kangusega üle 80%	1,40	1,45	1,62	1,92	0,68	0,84	0,87	0,78	0,30	18,7

Allikas: SA

Etüülalkoholi koguseline põhieksport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 19

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
etüülalkohol kangusega üle 80%	15	402	228	82	-145,9	-64,1

Allikas: SA

Etüülalkoholi koguseline põhiimport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 20

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
etüülalkohol kangusega üle 80%	2050	1728	1861	2477	616,2	33,1

Allikas: SA

Etüülalkoholi koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 21

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	228	82	-146	-64,1	100	100	
Soome	113	81	-32	-28,5	50	98	49
Läti	115	1	-114	-99,1	50	1	-49

Allikas: SA

Etüülalkoholi koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 22

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	1861	2477	616	33,1	100	100	
Läti	463	1298	836	180,7	25	52	28
Soome	1003	799	-204	-20,4	54	32	-22
Valgevene	64	226	162	253,5	3	9	
Leedu	107	153	46	43,0	6	6	0
Teised	224	1	-223	-99,5	12	0	-12

Allikas: SA

TNS

Ölü

Õlu

Tootmine

Õlletoodangu mahu kasv jätkus ka 2013. aasta 9 kuul, kuigi aeglasemas tempos kui paari eelneva aasta samal perioodil. Õlletoodang ulatus 2013. aasta 9 kuul enam kui 116 mln liitrini ning kasvumäär oli ligikaudu 1% (tabel 23).

Väliskaubandus

Õlle väliskaubanduse mahud mitmeaastase kasvu järel mõnevõrra langesid, kusjuures ekspordi ja impordi langusmäär oli praktiliselt võrdne. Õlle väliskaubanduse käibes mängib olulist rolli suuremate õlletootjate (kontsernide) regionaalne spetsialiseerumine, st teatud toodete tootmine (eri pakendiliinid jms) suurema regiooni jaoks ühes riigis. Kõige enam puudutab kirjeldatud spetsialiseerumine Eesti väliskaubandust Baltikumi-siseselt ning Soome suunal.

Õlle ekspordimaht oli 2013. aasta 9 kuul 42,2 mln liitrit (langus 7,3%), ekspordikäive langes pisut tõusnud väljaveohinna tõttu protsentuaalselt veidi vähem – 4,6% võrra.

Õlle impordimaht oli 2013. a esimese 9 kuu jooksul 30,8 mln liitrit, vähenedes 7,2% võrra. Õlle keskmine impordihind püsis aastatagusel tasemel ning käive muutus kogusega võrreldaval määral (tabel 22, tabel 23).

Eestist eksporditi õlut koguseliselt enim Soome, kuigi Soome osakaal koguekspordis on viimastel aastatel langenud. Kasvutrendi näitab õlle eksport Poola, kuhu vaatlusalusel perioodil liikus 28% õlle koguekspordist. Õlle väljavedu Läti suurenes, eksport Leetu on viimasel ajal olnud kiires languses (tabel 24).

Õlut imporditi 2013. a 9 kuu statistika põhjal enim Soomest ja Lätist (vastavalt 27% ja 25% koguselisest koguimpordist), viimastel uuringuperioodidel on kasvanud ka õlle import Leedust, ulatudes 16%-ni (tabel 25).

Hinnad

Keskmise ja kõrgema klassi tavakanguses õlle hinnad olid 2013. aasta lõpus aasta varasemaga võrreldes mõnevõrra kõrgemad. Odavama hinnaklassi õlledel puhul on hinnatase viimase paari aasta jooksul liikunud pisut üles-alla, kuid kindlasuunalist trendi välja tuua ei saa. Kange õlle hind on viimase aasta jooksul püsinud suhteliselt stabiilsena (tabel 26, joonis 9).

TNS Emori rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt on 0,5 l kohaliku heleda õlle hind soodsaim Vilniuses (52 eurosent); Berliinis ja Varssavis jäi hind vahemikku 63–64 eurosent. Tallinna kohaliku heleda õlle hinnatase oli võrreldav Riiaga. Kõrgeim on õlle hinnatase Kopenhaagenis, ületades Tallinna hinnataset umbes kolm korda; ka Londoni, Stockholmi, Amsterdami ja Helsingi hinnatase on siinsest oluliselt kõrgem (tabel 27, joonis 10).

Õlle rahaline põhieksport ja import ning ekspordi ja impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 23

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
eksport	17,26	19,26	26,05	24,84	0,45	0,48	0,57	0,59	-1,2	-4,6
import	12,49	16,63	19,62	18,33	0,39	0,53	0,59	0,59	-1,3	-6,6

Allikas: SA

Õlle toodang, koguseline põhieksport ja import üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 24

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
toodang	106490	108690	115440	116410	970,0	0,8
eksport	37983	39850	45584	42242	-3341,9	-7,3
import	31780	31438	33188	30814	-2374,2	-7,2

Allikas: SA

Õlle koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 25

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	45584	42242	-3342	-7,3	100	100	
Soome	16700	14039	-2661	-15,9	37	33	-3
Poola	9892	11912	2020	20,4	22	28	6
Läti	5366	7746	2380	44,3	12	18	7
Leedu	7534	3140	-4394	-58,3	17	7	-9
Taani	1696	1977	281	16,6	4	5	1
Teised	4396	3429	-967	-22,0	10	8	-2

Allikas: SA

Õlle koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 26

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	33188	30814	-2374	-7,2	100	100	
Soome	9365	8331	-1035	-11,0	30	27	-3
Läti	9813	7557	-2256	-23,0	28	25	-4
Leedu	3999	4988	989	24,7	12	16	4
Mehhiko	1579	1928	349	22,1	5	6	1
Venemaa	1774	1751	-23	-1,3	5	6	1
Saksamaa	1696	1622	-73	-4,3	5	5	1
Holland	794	794	0	0,0	2	3	0
Teised	4167	3843	-324	-7,8	13	12	0

Allikas: SA

Õlle keskmised jaehinnad kauplustes**
€/liiter, koos käibemaksuga (ilma pandipakendita)

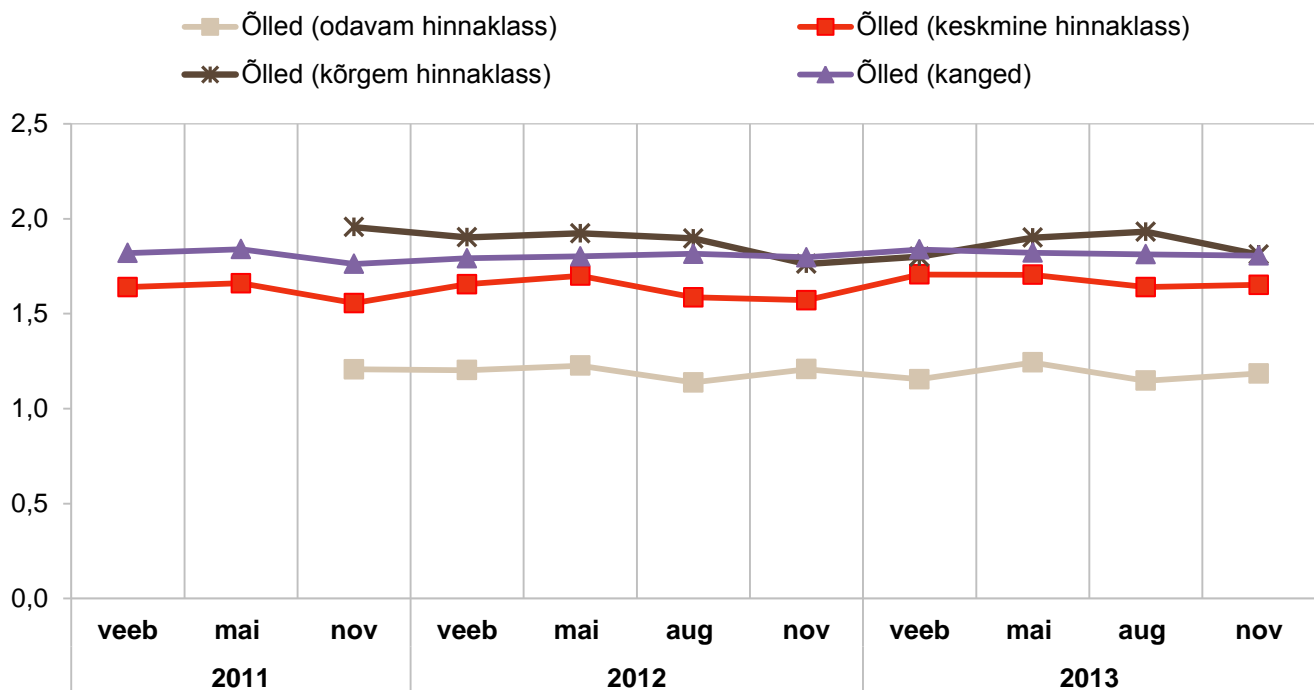
Tabel 27

	nov. 2012	veeb. 2013	mai 2013	august 2013	nov. 2013	Muutus ± %	Muutus ± %
						nov. 2013 / nov. 2012	nov. 2013 / august 2013
Õlu (odavam hinnaklass)*	1,21	1,15	1,24	1,15	1,18	-1,9%	3,3%
Õlu (keskmise hinnaklass)*	1,57	1,71	1,71	1,64	1,65	5,2%	0,8%
Õlu (kõrgem hinnaklass)*	1,76	1,80	1,90	1,93	1,81	2,8%	-6,2%
Õlu (kange, üle 6%)	1,80	1,84	1,82	1,81	1,81	0,6%	-0,4%

Allikas: TNS Emor

Õlle keskmised jaehinnad kauplustes**
€/liiter, koos käibemaksuga (ilma pandipakendita)

Joonis 9

Allikas: TNS Emor, EKI

* EKI ei vaadelnud eraldi madalama, keskmise ning kõrgema hinnaklassiga tavakanguses õlut

**Hinnavaatluses on kaardistatud järgmised tooted:

Õlu (odavam hinnaklass)	Saku Presidendi Pilsner, 4,2% alk., Walter, hele 4,2% alk.
Õlu (keskmise hinnaklass)	Saku Originaal, A. Le Coq Premium, Aleksander
Õlu (kõrgem hinnaklass)	Carlsberg, Saku Kuld, A. Le Coq Special
Õlu (kange, üle 6%)	Saku Taurus, Saku Tume, A. Le Coq Double Bock, A. Le Coq Porter, Viru Õlu Bear Beer

Õlle jaehinnad Euroopa pealinnade supermarketites

Tabel 28

€

Kogus	Õlu (hele, 4,3-4,7%)					Muutus ± % dets. 2013 / dets. 2012	Muutus ± % dets. 2013 / sept. 2013
	dets. 2012	märts 2013	juuni 2013	sept. 2013	dets. 2013		
Tallinn	0,87	0,89	0,59	0,89	0,75	-13,8%	-15,7%
Riia	0,59	0,58	0,74	0,74	0,74	25,6%	-0,1%
Vilnius	0,52	0,61	0,58	0,58	0,52	0,0%	-10,1%
Helsingi	2,20	2,20	1,35	1,35	1,35	-38,7%	0,0%
Stockholm	1,47	1,39	1,35	1,33	1,21	-18,1%	-9,6%
Varssavi	0,61	0,62	0,63	0,64	0,63	3,4%	-1,0%
Praha	0,75	0,89	0,89	0,89	0,69	-8,4%	-22,8%
Amsterdam	0,95	0,97	0,97	0,97	1,28	34,7%	32,0%
Berliin	0,54	0,54	0,59	0,64	0,64	18,5%	0,0%
Kopenhaagen	2,28	2,28	2,28	2,22	2,22	-2,6%	-0,1%
London	1,96	1,38	1,51	1,54	1,86	-4,9%	20,9%

Allikas: TNS Emor

Varssavi: õlu üle 5%, Berliin: õlu 4,8%, Helsingi: õlu multikpakina

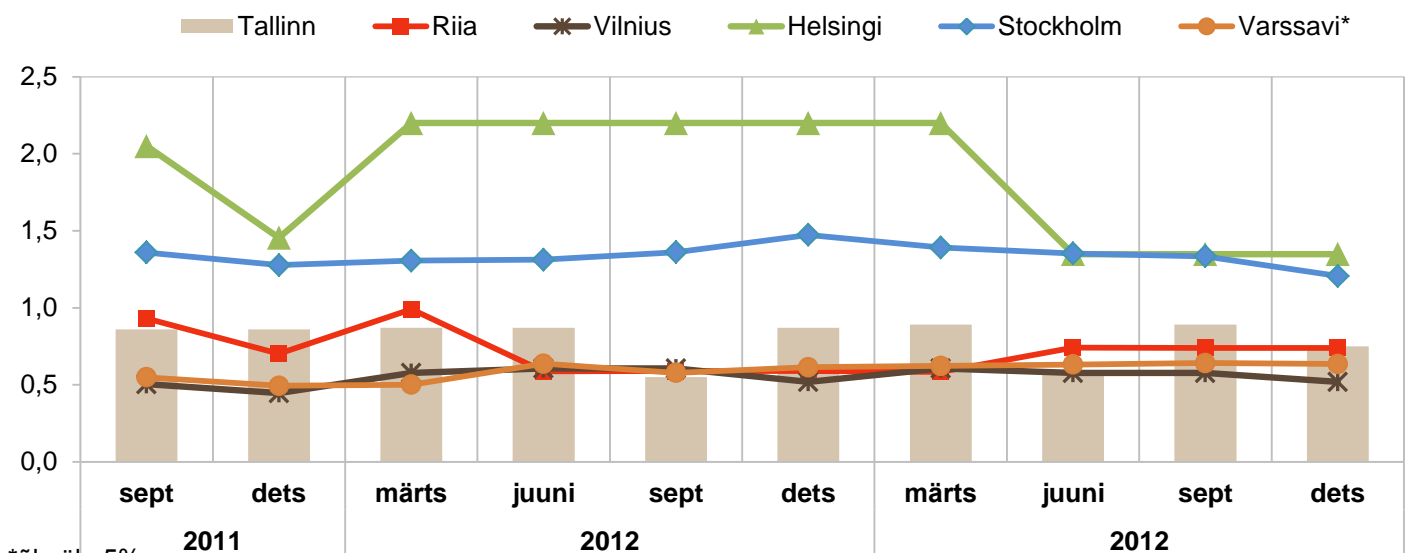
Soodushind

Ümberarvutused erinevatelt pakendi suurustelt

Heleda õlle jaehinnad lähiriikide pealinnades

Joonis 10

(4,3-4,7%, 0,5 l klaaspudel, €)

*õlu üle 5%

Allikas: TNS Emor

Õlle aktsiis Eestis

Tabel 29

€

Alkohol	alates 02.2012		alates 01.2013	
	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga
Õlu 4,6%, 0,5 l pudel	0,13	0,16	0,14	0,17
Õlu 7,0%, 0,5 l pudel	0,20	0,24	0,21	0,25

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, TNS Emori arvutused

Kääritatud joogid ja muu (lahja) alkohol

Kääritatud joogid ja muu alkohol

Tootmine

Puuvilja- ja marjaveinide tootmine jätkab kasvutrendi ja seda kiiremas tempos kui möödunud aastal. Oma osa on siin kasvava segmendi – siidri jm kääritatud jookide – tootmises toorainena kasutatava veini tootmismahtude kasvul. 2013. a 9 kuuga toodeti 8,5 mln liitrit puuvilja- ja marjaveini, mis möödunud aasta sama perioodiga võrreldes tähendab kolmandiku võrra suuremat tootmismahtu. Teisi lahjasid alkoholijooke (siin sisalduvad ka kääritatud joogid) toodeti Statistikaameti andmetel 2013. a esimese 9 kuuga 18,5 mln liitrit, siin on võrdluses aastatagusega samuti tegemist olulise kasvuga (20,4%) (tabel 30).

Väliskaubandus

Väliskaubanduses vaatleb riiklik statistika eraldi kääritatud jooke ning muud alkoholi. Kääritatud jookide tootegrupp hõlmab siidrit ning muid kääritatud jooke (mõdu ning kääritatud jookide segud).

Muu alkohol sisaldab Kombineeritud Nomenklatuuri 2011 (Intrastat) kohaselt denatureerimata etüülalkoholi alkoholisisaldusega alla 80% mahust; piiritusjooke ja muid alkoholseid jooke (v.a alkoholsete preparaatide segud, mida kasutatakse jookide tootmiseks; viinamarjaveinist või viinamarjavirdest destilleeritud piiritusjoogid; viski, rumm ja muu kange alkoholne jook, saadud kääritatud suhkrurootodetest destilleerimise teel; džinn, genever, viin, liköörid ja kordialid) – tootegrupis on ülekaalus siiski lahjad alkoholised joogid.

Kääritatud jookide eksport on viimaste aastate kiire kasvu järel stabiliseerunud, ekspordimaht jäi aasta varasemast 1% võrra väiksemaks, ulatudes 11,6 mln liitrini. Kääritatud jookide koguseline import püsis samuti praktiliselt stabiilsena (langus 0,4%). Koguseliselt jäi import veidi alla 16 miljoni liitri (15,7 mln l) (tabel 33, tabel 34).

Nii ekspordi- kui ka impordihinnad läinud aastaga võrreldes tõusid, seega kasvas ka väliskaubanduse rahaline käive. (tabelid 30–33).

Kääritatud jookide kaubavahetus toimub peamiselt lähiriikidega (nn kontsernidevaheline spetsialiseerumine), peamiseks eksporditurgudeks olid 2013. aasta 9 kuul Taani ja Soome. Seejuures on aastatagusega võrreldes Soome osatähtsus suurenenud ning Läti ja Leedu osatähtsus üsna oluliselt langenud (tabel 35).

Kääritatud jooke imporditi kõige suuremas koguses Soomest (54% kogu sisseveost), sissevedu Lätist langes möödunud uuringuperioodiga võrreldes oluliselt, moodustades 17% koguimportist, järgnevad Leedu ja Rootsi (tabel 37).

Muu alkoholi (ülekaalus on siin lahjad segatud piiritusjoogid) eksport langes aastataguse hüppelise kasvu järel 17% võrra ning jäi 6,8 mln liitri kanti. Kõige enam mõjutas langust ekspordi vähenemine Venemaale. Kasvutrendi näitas aga eksport Lätti. Läti ja Venemaa olidki muu lahja alkoholi väljaveol Eestile peamiseks impordipartneriteks (osakaal kogueksportist vastavalt 35% ja 33%) (tabel 33, tabel 36).

Muu alkoholi impordikogused on jätkanud kasvu kiiremas tempos kui aasta eest, suurenedes 14,3% võrra ning jõudes ligi 22 mln liitrini. Muu alkoholi keskmine sisseostuhind taas veidi langes, mistõttu kategooria rahalise impordikäibe kasv jäi koguselisest kasvust tagasihoidlikumaks. Olulisimaks päritoluriigiks on muu alkoholi impordi puhul jätkuvalt Soome (35% sissetoodud kogusest). Aastatagusega võrreldes on hüppeliselt kasvanud import Suurbritanniast, mis on 19% osakaaluga tõusnud tähtsuseks teiseks päritoluriigiks, järgneb Hispaania 11% (tabel 32, tabel 34, tabel 38).

Hinnad

Siidri hinnatasemes selget trendi välja tuua ei saa, hind on olnud pigem kõikuva iseloomuga; siiski aasta keskmisena on nii madalama kui ka kõrgema hinnaklassi siidri hind 2013. aastal olnud pisut kõrgem kui aasta eest.

Kodumaise marjaveini hind on 2013. aasta jooksul liikunud valdavalt tõusujoones, novembris oli hind aastatagusega võrreldes ligi 12% kallim (tabel 39, joonis 11).

Muude alkoholsete jookide toodang üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 30

Kogu Eesti	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
puuvilja- ja marjavein*	5150	5430	6390	8500	2110,0	33,0
muud lahjad alkoholijoodid (s.h. kääritatud joodid)*	12630	11950	15360	18500	3140,0	20,4

Allikas: SA

*Statistikaamet esitas andmed 10 000 l täpsusega

Muude alkoholsete jookide rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 31

Kogu Eesti	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
kääritatud joodid	3,57	4,97	7,94	9,62	0,55	0,57	0,68	0,83	1,7	21,1
muud alkohoolsed joodid*	3,57	5,02	9,02	7,25	0,91	1,01	1,10	1,07	-1,8	-19,6

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
ümberavutused on teostatud 5% alkoholile

Muude alkoholsete jookide rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 32

Kogu Eesti	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
kääritatud joodid	7,41	11,49	12,18	13,07	0,73	0,72	0,77	0,83	0,9	7,3
muud alkohoolsed joodid*	8,13	12,13	15,79	16,64	0,68	0,66	0,82	0,76	0,8	5,4

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
ümberavutused on teostatud 5% alkoholile

Muude alkoholsete jookide koguseline põhieksport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 33

Kogu Eesti	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
kääritatud joogid	6504	8687	11697	11578	-118,7	-1,0
muud alkohoolsed joogid*	3940	4981	8182	6800	-1382,6	-16,9

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
üंबरavutused on teostatud 5% alkoholile

Muude alkoholsete jookide koguseline põhiimport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 34

Kogu Eesti	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
kääritatud joogid	10206	16064	15801	15733	-68,4	-0,4
muud alkohoolsed joogid*	11925	18411	19183	21918	2735,2	14,3

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
üंबरavutused on teostatud 5% alkoholile

Kääritatud jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 35

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2013	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	11697	11578	-119	-1,0	100	100	
Taani	2859	3005	146	5,1	24	26	2
Soome	1900	2662	762	40,1	16	23	7
Läti	3473	2117	-1356	-39,0	30	18	-11
Leedu	2667	1413	-1255	-47,0	23	12	-11
Ungari	176	1047	871	ca 6 korda	2	9	8
Teised	621	1335	714	115,0	5	12	6

Allikas: SA

Muude alkoholsete jookide koguseline põhieksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

Tabel 36

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2011 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	8182	6800	-1383	-16,9	100	100	
Läti	1712	2408	696	40,7	21	35	14
Venemaa	3703	2254	-1450	-39,1	45	33	-12
Soome	1575	1305	-270	-17,1	19	19	0
Leedu	568	559	-9	-1,6	7	8	1
Teised	624	274	-350	-56,1	8	4	-4

Allikas: SA

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
üंबरavutused on teostatud 5% alkoholile

Kääritatud jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 37

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2011 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	15801	15733	-68	-0,4	100	100	
Soome	6348	8514	2166	34,1	40	54	14
Läti	5899	2723	-3176	-53,8	37	17	-20
Leedu	1234	1388	155	12,5	8	9	1
Rootsi	1062	1184	122	11,5	7	8	1
Taani	109	650	541	ca 6 korda	1	4	3
Saksamaa	437	450	13	3,0	3	3	0
Teised	821	821	0	0,0	5	5	1

Allikas: SA

Muude alkohoolsete jookide koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit 100%-lise alkoholina; osakaal, %

Tabel 38

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-punkti
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	19183	21918	2735	14,3	100	100	
Soome	8103	7757	-346	-4,3	42	35	-7
Suurbritannia	622	4267	3645	585,9	3	19	16
Hispaania	2697	2427	-270	-10,0	14	11	-3
Saksamaa	1693	1841	147	8,7	9	8	0
Leedu	1283	1545	262	20,4	7	7	0
Mehhiko	566	639	73	12,9	3	3	0
Holland	727	504	-223	-30,7	4	2	-1
USA	309	461	152	49,3	2	2	0
Teised	3183	2477	-706	-22,2	17	11	-5

* SA andmed on 100%-lises alkoholis, KN 2011 (Intrastat) kood 220890
ümbervutused on teostatud 5% alkoholile

Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes**
€/liiter, koos käibemaksuga (ilma pandipakendita)

Tabel 39

	nov. 2012	veeb. 2013	mai 2013	aug. 2013	nov. 2013	Muutus ± %	Muutus ±
						nov. 2013 / nov. 2012	nov. 2013 / aug. 2013
Siidrid (madalam hinnaklass)	1,77	1,78	1,77	1,77	1,72	-3,3%	-3,2%
Siidrid (kõrgem hinnaklass)	2,80	2,61	2,87	2,81	2,86	2,3%	1,8%
Marjavein 11-14%	6,20	6,44	6,39	6,78	6,93	11,7%	2,2%

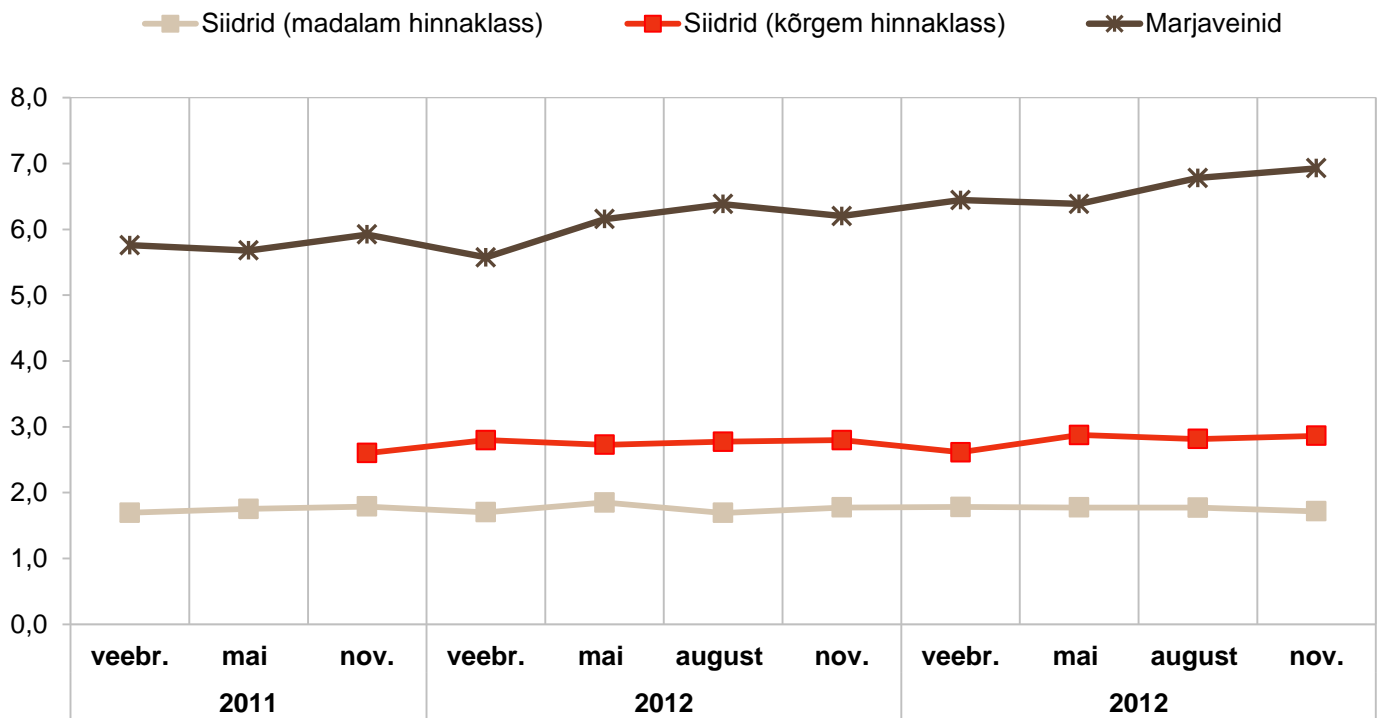
Allikas: TNS Emor

**Hinnavaatluses on kaardistatud järgmised tooted:

Siider (madalam hinnaklass)* A. Le Coq Fizz, 4,7% alk. (1,5l plastpudel), Saku Kiss, 4,5% alk. (1,5l plastpudel)

Siider (kõrgem hinnaklass)* Somersby, 4,7% alk. (0,33l klaaspudel)

Marjavein Põltsamaa Punane, 14% alk., Põltsamaa Tõmmu, 14% alk., Põltsamaa Kuldne, 14% alk.

Allikas: TNS Emor, EKI

* EKI ei vaadelnud eraldi madalama ning kõrgema hinnaklassiga siidrit

Siidri ja marjaveini aktsiis Eestis

Tabel 40

Alkohol	alates 02.2012		alates 01.2013	
	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga	ainult aktsiis	aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga
Siider 4,6%, 1,5 l pudel	0,50	0,60	0,52	0,63
Marjavein, 0,5 l pudel	0,38	0,46	0,40	0,48

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, TNS Emori arvutused

Veinid

Veinid

Väliskaubandus

Viinamarjaveini import on viimastel uuringuperioodidel liikunud kasvu suunas. Stabiilse keskmise impordihinna juures suurenes nii sisse veetud kogus kui ka impordikäive ligikaudu kümnendiku võrra. Veini imporditi 2013. aasta esimese 9 kuu jooksul Eestisse 17,6 mln liitrit. Tooterühma re-ekspordi maht jäi eelmisest aastast tagasihoidlikumaks, vähenedes 13% võrra. Imporditud kogused on siiski kasvanud re-ekspordi langusest enam, mis viitab jätkuvalt kasvavale kohalikule müügile. Vermuti väliskaubanduse näitajad (nii mahud kui ka rahaline käive) on aastataguse languse järel taas kasvanud (tabelid 41–44).

Veini päritoluriikide osatähtsus on viimastel aastatel püsinud peaaegu muutumatuna. Umbes veerand sisseveetud veinist tuleb Hispaaniast, järgnevad Itaalia ja Tšiili päritolu veinid (osatähtsus vastavalt 15% ja 13%). Üsna ligilähedane on Prantsusmaalt sisse toodud veinide osakaal koguimpordis (11%). Enamik vermutist tuuakse sisse kas Saksamaalt, Itaaliast või Hispaaniast (tabelid 47–48).

Veini re-ekspordi sihtideks on jätkuvalt lähiriigid: Soome, Läti, Venemaa ja Leedu (tabel 45).

Viinamarjaveini ja vermuti rahaline põhieksport ning ekspordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 41

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
viinamarjavein	10,13	9,97	10,09	9,53	3,03	3,11	3,07	3,33	-0,6	-5,5
vermut	0,16	0,15	0,08	0,09	1,08	1,31	2,08	2,28	0,0	20,7

Allikas: SA

Viinamarjaveini ja vermuti rahaline põhiimport ning impordihinnad üheksal kuul
käive mln €, hind €/l, käibemaksuta

Tabel 42

	Käive mln €				Hind €/l				kahe viimase perioodi käibe muutus	
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	± mln €	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
viinamarjavein	32,81	36,36	39,45	43,43	2,29	2,35	2,46	2,47	4,0	10,1
vermut	0,87	0,97	0,80	1,00	1,84	1,87	1,78	2,06	0,2	24,4

Allikas: SA

Viinamarjaveini ja vermuti koguseline põhieksport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 43

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
viinamarjavein	3347	3203	3291	2862	-429,1	-13,0
vermut	147	117	38	41	3,8	10,1

Allikas: SA

Viinamarjaveini ja vermuti koguseline põhiimport üheksal kuul
kogus, tuh liitrit

Tabel 44

	Kogus, tuh liitrit				kahe viimase perioodi muutus	
	2010	2011	2012	2013	tuh liitrit	± %
	9 kuud	9 kuud	9 kuud	9 kuud		
viinamarjavein	14345	15457	16017	17617	1600,1	10,0
vermut	475	521	452	486	34,3	7,6

Allikas: SA

Viinamarjaveini koguseline re-eksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 45

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2013	2012	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	3291	2862	-429	-13,0	100	100	
Soome	930	923	-8	-0,8	28	32	4
Läti	654	765	111	17,0	20	27	7
Venemaa	1102	668	-434	-39,4	33	23	-10
Leedu	361	384	23	6,3	11	13	2
Teised	243	122	-121	-49,7	7	4	-3

Allikas: SA

Vermuti koguseline re-eksport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 46

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	38	41	4	10,1	100	100	
Läti	16	18	2	13,2	41	42	1
Soome	11	16	4	38,8	30	38	8
Leedu	3	3	0	12,1	8	8	0
Teised	8	5	-3	-39,0	20	11	-9

Allikas: SA

Viinamarjaveini koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 47

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	16017	17617	1600	10,0	100	100	
Hispaania	4019	4413	394	9,8	25	25	0
Itaalia	2252	2567	315	14,0	14	15	1
Tšiili	2419	2335	-84	-3,5	15	13	-2
Prantsusmaa	1959	1905	-54	-2,8	12	11	-1
Lõuna-Aafrika Vabariik	904	958	54	5,9	6	5	0
Saksamaa	672	864	192	28,6	4	5	1
Ungari	798	811	13	1,6	5	5	0
Teised	2993	3765	771	25,8	19	21	3

Allikas: SA

Vermuti koguseline põhiimport riigiti üheksal kuul
kogus, tuh liitrit; osakaal, %

Tabel 48

	tuh liitrit		Muutus		Osakaal, %		riikide osakaalu muutus ± %-
	2012	2013	2013 9 kuud / 2012 9 kuud		2012	2013	
	9 kuud	9 kuud	± liitrit	± %	9 kuud	9 kuud	
KOKKU	452	486	34	7,6	100	100	
Saksamaa	162	182	20	12,3	36	38	2
Itaalia	150	182	32	21,5	33	37	4
Hispaania	107	102	-5	-4,5	24	21	-3
Holland	17	10	-7	-40,8	4	2	-2
Teised	15	9	-6	-39,8	3	2	-2

Allikas: SA